

УДК 336.71

DOI: 10.25140/2411-5215-2020-1(21)-285-292

Олена Козлянченко

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ
В УКРАЇНІ**

Елена Козлянченко

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ БАНКОВСКОГО
СЕКТОРА В УКРАИНЕ**

Olena Kozlianchenko

**THEORETICAL ASPECTS OF FUNCTIONING OF THE BANKING SECTOR
IN UKRAINE**

У статті розглянуто економічну сутність та термінологічне трактування поняття «банківський сектор». Досліджено наукові підходи до розгляду сутності цього поняття. Запропоновано власне визначення «банківського сектору» як системи, що має певні специфічні функції та складається з багатьох банківських установ. Обґрунтовано роль банківських установ у сучасній економіці. Виділено роль принципів формування ефективної структури банківського сектору у його функціонуванні. Визначено соціально-економічну ефективність банківського сектору. Виявлено різні види зв'язків, що виникають у банківському секторі між його структурними елементами. Розглянуто основні фактори, які надалі можуть мати негативний вплив на розвиток банківського сектору загалом.

Ключові слова: банківський сектор; банківська система; банківські установи; економіка; структура; Національний банк України; банківська діяльність.

Рис.: 1. Табл.: 2. Бібл.: 16.

В статье рассмотрена экономическую сущность и терминологическое определение понятия «банковский сектор». Исследованы научные подходы к рассмотрению сущности данного понятия. Предложено собственную трактовку сущности «банковского сектора» как системы, которая имеет специфические функции и состоит с многих банковских учреждений. Обоснована роль банковских учреждений в современной экономике. Выделена роль принципов формирования эффективной структуры банковского сектора в его функционировании. Определена социально-экономическая эффективность банковского сектора. Автором выделены разные виды связей, которые возникают в банковском секторе между его структурными элементами. Рассмотрены основные факторы, которые в дальнейшем могут оказать негативное влияние на развитие банковского сектора в целом.

Ключевые слова: банковский сектор; банковская система; банковские учреждения; экономика; структура; Национальный банк Украины; банковская деятельность.

Рис.: 1. Табл.: 2. Библ.: 16.

The article considers the economic essence and terminological interpretation of the concept of "banking sector". Scientific approaches to the consideration of the essence of this concept are investigated. The own definition of the "banking sector" as a system that has certain specific functions and consists of many banking institutions is proposed. The role of banking institutions in the modern economy is substantiated. The role of the principles of forming an effective structure of the banking sector in its functioning is highlighted. The socio-economic efficiency of the banking sector is determined. The author identified various types of connections that arise in the banking sector between its structural elements. The main factors that may have a negative impact on the development of the banking sector as a whole are considered.

Keywords: banking sector, banking system, banking institutions, economy, structure, National Bank, banking activity

Fig.: 1. Table: 2. References: 16.

JEL Classification: G21

Постановка проблеми. Формування в Україні ефективної національної економіки вимагає створення конструктивної нової банківської системи, яка має ґрунтуватися на теоретико-методичних основах ринкової економіки. Актуальним і необхідним на сьогодні є аналіз закономірностей розвитку банківського сектору, зокрема і його структури. У структурі фінансового сектору банки є головними носіями та організаторами грошово-кредитних відносин. Рентабельний банківський сектор є необхідним фундаментом для розвитку національної економіки, для суб'єктів господарювання та державного бюджету й відіграє важливу роль у стабілізації економіки. Оскільки на етапі розвитку ринкових відносин у країні відбувається становлення конкурентних засад, то стабільність банківського сектору безпосередньо залежить від рівня конкуренції і потребує обов'язкового підвищення конкурентоспроможності сектору. Створення та функціонування банківського сектору в сучасних умовах має якісно новий характер взаємодії складових елементів, що спонукає до комплексного аналізу й розкриття сутності банківського сектору та особливостей його структури в Україні.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню ефективності діяльності банківського сектору України присвятили свої праці такі закордонні вчені, як Д. Григорян та В. Маноле, О. Мертенс та Дж. Ургі, Л. Кий, І. Айзік. Теоретичні та практичні аспекти функціонування та розвитку банківського сектору України досліджено та проаналізовано вітчизняними науковцями та практиками, з-поміж яких: І. Д'яконова, О. Васюренко В. Геєць, В. Коваленко, Н. Внукова та ін. Результати цих наукових досліджень мають вагоме значення в розробці механізму функціонування вітчизняного банківського сектору.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність чисельних робіт теоретичні питання ефективного функціонування банківського сектору національного господарства, залишаються недостатньо дослідженими та зумовлюють необхідність подальшого розгляду в напрямку забезпечення його стабільності як здатності протистояти внутрішнім і зовнішнім факторам та формування механізму використання потенціалу банківського сектору для позитивних зрушень в економіці.

Мета статті полягає в дослідженні теоретичних засад сутності поняття «банківський сектор» і визначення його ролі в національному господарстві України.

Виклад основного матеріалу. Банківський сектор як один із ключових компонентів фінансової системи покликаний відповідати цілям, аналогічним тим, які сформульовані для фінансового ринку загалом, а саме:

1) забезпечувати трансформацію внутрішніх заощаджень в інвестиції з найменшими трансакційними витратами;

2) сприяти ефективному розподілу ресурсів;

3) надавати механізми для реалізації базових соціальних функцій держави;

4) забезпечувати зміцнення фінансового суверенітету [3, с. 122].

Дослідження фундаментальних основ розвитку банківського сектору та його структури в умовах глобалізації, яка визначає не тільки сучасні тенденції міжнародного руху капіталу, а і стан світової фінансової системи в найближчому майбутньому є особливо актуальним і потрібним. У сучасній економіці банки відіграють роль основних носіїв та організаторів грошово-кредитних відносин, а світовий фінансовий ринок, відповідно, виконує функцію своєрідного каталізатора процесів концентрації капіталу. Організація і функціонування банківського сектору в сучасних умовах має якісно новий характер взаємодії складових елементів, що спонукає до комплексного аналізу й розкриття сутності банківського сектору та особливостей його структури в Україні.

У сучасній науковій літературі є велика кількість поглядів щодо визначення сутності банківського сектору національної економіки та співвідношення таких понять, як «банківський сектор» і «банківська система».

Банківська система в Україні є дворівневою структурою управління фінансовими ресурсами: верхній рівень – Національний банк України, який є головним банківським інститутом держави і відповідає за управління всією грошово-кредитною системою, та нижній рівень – банки різних форм власності, спеціалізації та територіального рівня, клієнтами яких є підприємства, організації, населення.

Банківський сектор потрібно розглядати як систему в системі, наприклад, у системі національної економіки. Банківський сектор є системою елементів або секторів, які постійно знаходяться у взаємозв'язку та взаємодії один з одним. Але водночас банківська система залежить від характерних особливостей, ознак та принципів формування цих елементів. О. Реверчук у своїй праці «Банківський сектор та його структура в Україні» зазначає, що терміни «банківська система» і «банківський сектор» є синонімічними [10, с. 420–421]. На наш погляд, це не зовсім так, оскільки банківський сектор, як на початку свого аналізу стверджує О. Реверчук, є лише елементною частиною більш широкого поняття «банківська система». У табл. 1 представлено наукові підходи до розгляду сутності поняття «банківський сектор».

Таблиця 1

Наукові підходи до трактування сутності поняття «банківський сектор»

Автор	Сутність	Джерело
О. Реверчук	Банківський сектор – це сукупність банківських установ, які займаються банківською діяльністю на професійній основі, підпорядковуючись законодавчо встановленим нормам і правилам її ведення, внутрішня і зовнішня взаємодія між якими породжує багаторівневу економічну структуру [10, с. 420–421].	Реверчук О. Банківський сектор та його структура в Україні. <i>Формування ринкової економіки в Україні</i> . 2009. Вип. 19. С. 420–424.
А. Бриштелев	Банківський сектор, по суті, є поведінковою, цілеспрямованою і такою, що самоорганізується, системою зі зворотним зв'язком. Ця системоутворююча ознака вказує на зовнішні регулюючі впливи, які можуть зумовити нелінійну реакцію з боку банківського сектору. При цьому характерною ознакою банківського сектору є і його неоднорідність з огляду на характер і превалювання: послуг, що надаються його структурними елементами: розрахунково-касових, кредитних, інвестиційних, трастових, консультаційних тощо; клієнтських, кредитних, клірингових, зовнішньоекономічних, універсальних та інвестиційних банківських установ [2, с. 26].	Бриштелев А. Теоретико-методологические основы экономической безопасности банковской системы. <i>Банковский вестник</i> . 2009. № 4. С. 23–30.
О. Киреев	Банківський сектор – грошовий сектор, представлений грошовими потоками, що проходять через центральний і комерційні банки [6].	Киреев А. П. Международная экономика. Ч. 1. URL: http://sbiblio.com/biblio/archiv_e/kireev_megd/default.aspx
О. Цапієва	Банківський сектор – це система відносин з приводу функціонування ринку банківських послуг, а з організаційно-економічної точки зору він представлений сукупністю банків та інших кредитних організацій, що надають банківські послуги і задовольняють потреби суспільства в кредитно-депозитарному й розрахунково-платіжному обслуговуванні. У найзагальнішому вигляді економічна роль банківського сектору полягає в акумуляції і інвестуванні фінансових ресурсів усіх секторів економіки згідно з рівнем попиту і пропозиції на них, у забезпеченні руху товарних потоків грошовими. Відповідно до неї визначається характер взаємозв'язків між банківським сектором і економікою на регіональному рівні [11, с. 36].	Цапиева О. К. Взаимодействие банковского сектора и реальной экономики. <i>Деньги и кредит</i> . 2003. № 7. С. 35–38.

Джерело: складено авторкою.

На основі зазначених трактувань можемо сформувати власне бачення визначення «банківський сектор» – це динамічна система, частина народного господарства, яка характеризується специфічними функціями, складається з багатьох банківських установ та є складовою фінансово-економічної діяльності в країні.

Банківська система як відносно самостійний компонент економічної системи з позицій внутрішньої організації, має всі необхідні ознаки системи як єдності взаємопов'язаних елементів. Методологічним фундаментом успішної діяльності банківської системи (що одночасно є умовою зростання всієї економіки) повинна бути концепція системної організації банківської діяльності та підходи до управління банківською системою як на всіх рівнях [11, с. 37]. Як бачимо, О. Цапієва, попри намагання більш комплексно підійти до визначення сутності банківського сектору національної економіки, фактично ототожнює останній із банківською системою, із чим, на нашу думку, важко погодитись. До того ж навряд чи правомірно тлумачити банківський сектор економіки як систему відносин щодо функціонування ринку банківських послуг.

Фахівець із банківської справи О. Лаврушин у статті «Фінансова та банківська системи в умовах інноваційного розвитку економіки» наголошує, що банківська система є одним цілим, що складається з частин, поєднуючи різні системні елементи. Проте бан-

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

ківська система, що насправді складається з окремих частин, на сьогодні поки що не є цілою системою. Елементи не сформувалися ще повністю, а основне – взаємозв'язок між ними не налагоджений. Банківська система поки що не є єдиним організмом, що може претендувати на закінчене утворення і перебуває в стадії незакінченого будівництва. Цій системі властива системна слабкість. Таким чином, це не система в повному значенні цього слова, а певний сектор економіки [8, с. 51]. Водночас, на наше переконання, до складу саме банківського сектору економіки недоцільно включати центральний банк. Він має бути елементом банківської системи.

Рух фінансів між сферами економічного життя та суб'єктами господарювання забезпечують саме банківські установи [14]. Банківський сектор є невід'ємною частиною національного господарства, оскільки перебуває в центрі економічного життя кожної країни та обслуговує інтереси кожних суб'єктів господарювання.

Економічне значення банківського сектору полягає в зосередженні та інвестуванні фінансових потоків усіх секторів економіки відповідно до рівня попиту і пропозиції на них, у забезпеченні руху товарних потоків грошовими [11, с. 35]. Відповідно до цього визначається характер взаємозв'язків між банківським сектором і економікою на регіональному рівні. Залежно від того, наскільки ефективно виконують зазначену роль інститути, що представляють банківський сектор на окремій території, залежить взаємозв'язок банківського сектору й регіональної економіки та ефективність їх взаємодії.

Економічна ефективність функціонування банківського сектору – це результативність його діяльності як основної складової фінансової системи країни та адекватне здійснення ним своїх функцій під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. Соціальна значущість роботи банківського сектору – це відповідність результатів діяльності банківських установ основним соціальним потребам, цілям та інтересам суспільства і окремої людини, яка досягається через взаємодію банківської системи з державою та громадськістю і виявляється в соціальному ефекті для суспільства.

Проаналізувавши наукові праці [4, с. 5; 5, с. 185; 7; 12, с. 7] нами встановлено, що для формування ефективної структури банківського сектору необхідно дотримуватись низки принципів (табл. 2).

Таблиця 2

Принципи створення структури банківського сектору

Принципи	Вплив на банківський сектор
1	2
Принцип управління – розвиток банківських установ на основі регулювання, організації, стимулювання, контролювання, прогнозування, планування і програмування	Принцип сприяє формуванню раціональної та ефективної структури банківського сектору
Принцип еволюційності – поступальний, стадіальний, етапний і закономірний хід розвитку. Передача досвіду для подальшого розвитку. Ефективності – включає ефективність банківського сектору для економіки та клієнтів. Забезпечення постійного розвитку	Передача досвіду для подальшого розвитку
Принцип відкритості – свобода входу і виходу з конкретного банківського сектору, цивілізовані відносини між суб'єктами банківського сектору та інформаційна прозорість їх діяльності	Отримання необхідної інформації клієнтами банків сприяє підвищенню попиту на послуги та банківські продукти, а також стимулюванню для подальшого розвитку банків в умовах конкуренції, тим самим впливаючи на постійний розвиток банківського сектору
Принцип саморозвитку – досвід протидії ризикам та загрозам, постійний розвиток та вдосконалення, вміння адаптуватися до нових умов	Цей принцип спрямований на стимулювання та мотивацію банківського сектору до постійного удосконалення, підвищення конкурентоспроможності всіх учасників банківського сектору та розширення кола їхньої діяльності
Принцип функціональної повноти – наявність усіх необхідних елементів сектора у потрібних пропорціях	Формування ефективної структури залежить від раціонального розподілу елементів

Закінчення табл. 2

1	2
Принцип цілеспрямованості – регулятивна політика кожного банку повинна бути спрямована на досягнення головної мети – стабільності банківського сектору та захисту інтересів кредиторів та клієнтів банку	Постійне удосконалення діяльності банків для досягнення мети, що сприяє покращенню функціонування банківського сектору загалом
Принцип законності передбачає, що банківський сектор функціонує в рамках нормативно-правового забезпечення держави	Впевненість та захищеність суб'єктів банківського сектору, обмеженість та нормування їхніх дій
Принцип адекватності відповідає за зв'язок всіх елементів банківської системи один одному на основі узгодженості їхньої дій	Принцип передбачає постійний взаємозв'язок усіх елементів системи, що, у свою чергу, має забезпечити ефективне функціонування
Керованість і сприйнятливність банків до регулювання	Контроль та регулювання НБУ діяльності банків забезпечує сталий розвиток банківського сектору та економіки країни загалом

Джерело: складено авторами [1, с. 130; 5, с. 185; 10, с. 421].

Якщо банківські установи чи їх об'єднання розглядати з погляду структурних характеристик за розміром активів, за рівнем капіталізації, за формою власності, за організаційно-правовою формою, за державною належністю, за територіальною ознакою, за характером діяльності, то ми отримаємо складну диференційовану систему банківського сектору з чітко визначеною структурою. Структура визначається елементним складом та сукупністю зв'язків, що об'єднують елементи системи – у цьому випадку банківського сектору. На основі цього виявлено різні види зв'язків, що виникають у банківському секторі між його структурними елементами (рис. 1).

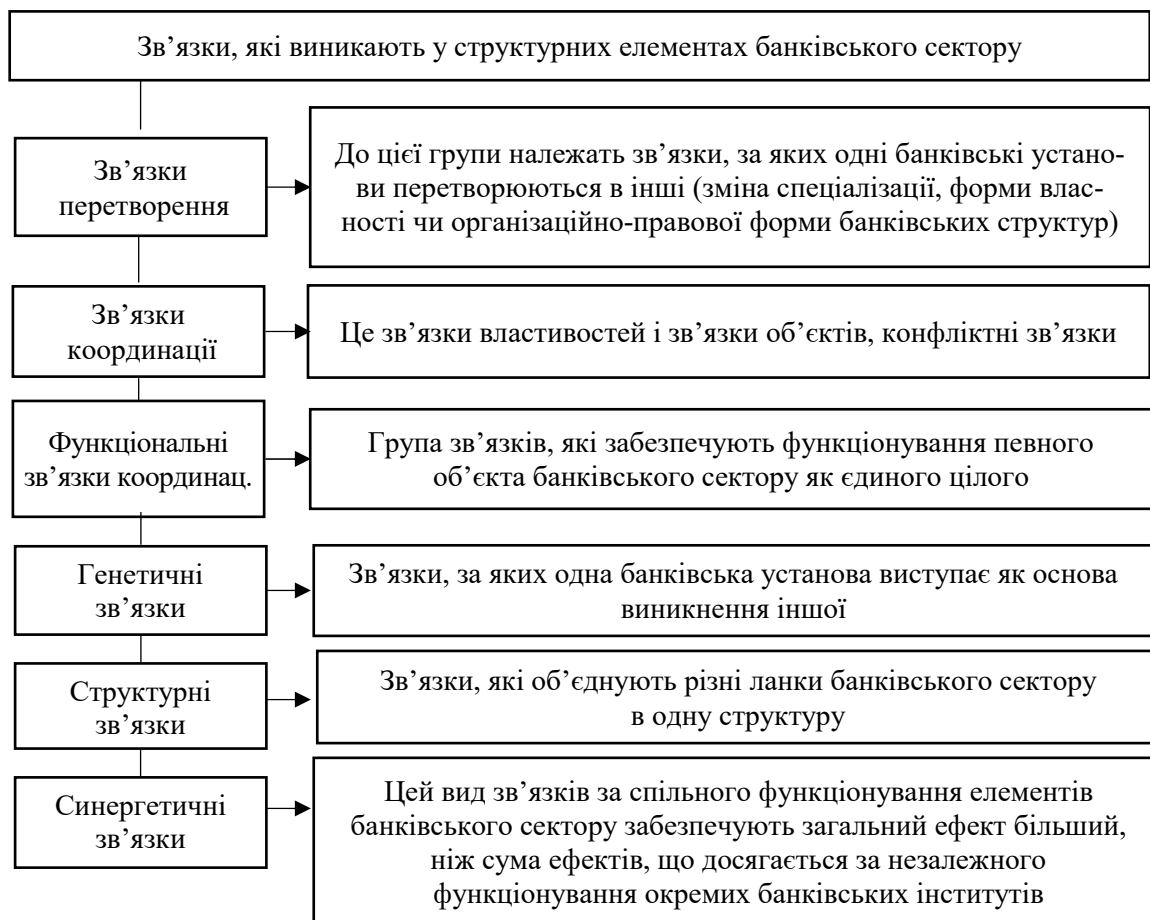

Рис. 1. Зв'язки в структурних елементах банківського сектору

Джерело: систематизовано авторами [1, с. 130; 5, с. 185; 10, с. 421].

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Одним із пріоритетних напрямів роботи Міністерства фінансів України є реформування державного банківського сектору. З цією метою Міністерством фінансів за участі Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Міжнародної фінансової корпорації та Європейського банку реконструкції та розвитку було розроблено «Засади стратегічного реформування державного банківського сектору» [9]. Одними з ключових завдань, що визначені в Засадах, є докорінний перегляд принципів та механізмів корпоративного управління державними банками та фокусування бізнес- та операційних моделей державних банків із метою досягнення найвищої ефективності їхньої діяльності. Успішна реалізація зазначених завдань сприятиме удосконаленню принципів та механізмів корпоративного управління, підвищенню конкурентоспроможності та ефективності діяльності державних банків.

Потреба у формуванні банківського сектору як особливої структури, що діє в країні, визначається двома основними групами причин:

- по-перше, необхідність здійснення суспільного нагляду і державного регулювання банківської діяльності, погодження інтересів окремих банків із державними, а також суспільними потребами – досягнення стабільності національної валюти й надійності функціонування комерційних банків;

- по-друге, забезпечення ефективного функціонування грошово-кредитного ринку, у тому числі збалансування попиту і пропозиції на грошовому ринку, мобільність банківських інструментів. Структуризацію банківського сектору необхідно проводити за різними класифікаційними ознаками: величина статутного капіталу, чисті активи, обсяг прибутку, величина регулятивного капіталу, чисельність працюючих тощо.

На сьогодні банківський сектор України досить стійко реагує на зміни та коливання, оскільки він є високоприбутковим та рентабельним. Як повідомляло Міністерство фінансів [9], у 2019 році банківський сектор України встановив історичний рекорд прибутковості – 59,6 млрд грн. Зокрема, банки державного сектору в 2019 році отримали 35,2 млрд грн прибутку, що в 2,4 раза більше, ніж у 2018 році.

У 2019 році в Україні активно діяло 75 банки, серед них було лише шість нерентабельних, а їхній загальний збиток становив 0,2 млрд грн.

Але незважаючи на такі позитивні зрушення в банківському секторі, загрози й надалі залишаються і можуть мати тенденцію до зростання. Серед основних загроз можна виділити такі:

- недосконале та мінливе законодавство, що регулює діяльність у банківському секторі;
- відсутність чіткого напрямку державної економічної політики через часту зміну влади;
- негативні впливи глобалізації та недостатню урегульованість інтеграційних процесів;
- низьку капіталізацію вітчизняних банків;
- значну експансію іноземного капіталу на вітчизняному ринку;
- продовження військових дій на Сході;
- незахищеність банківських внутрішніх мереж від хакерських атак;
- значні обсяги проблемних активів;
- низький рівень захищеності депозитних вкладень;
- недостатній рівень кредитування юридичних та фізичних осіб тощо.

Також важливим фактором, що характеризує сучасний стан банківського сектору, є активне втручання НБУ у функціонування банківських установ. Не можна дати однозначної оцінки політиці «оздоровлення» сектору, яку проводить її головний регулятор. З одного боку, ліквідація неплатоспроможних банків та банків, які порушували українське законодавство, повинно позитивно вплинути на прозорість банківського сектору. З іншого боку, надмірне зменшення учасників банківського сектору може призвести до погіршення конкурентного середовища та умов надання банківських продуктів.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Висновки та пропозиції. Отже, банківський сектор посідає досить вагоме місце в економіці країни. У цій статті досліджено теоретичний фундамент функціонування банківського сектору через сукупність різних його складових. Розгляд теоретичних питань щодо функціонування банківського сектору та специфіки їх застосування для забезпечення стійкого розвитку банківської діяльності варто визначити як напрямок подальших досліджень. Говорячи про сучасний стан банківського сектору, необхідно відзначити, що політична та військова нестабільність, значна інфляція та загальна економічна дестабілізація негативно може вплинути на сектор та показники діяльності банків, що працюють на території України.

До перспективних напрямків подальшого дослідження банківського сектору також належать: пошук шляхів вдосконалення банківського сектору та обґрунтування напрямів підвищення ефективності державного регулювання вітчизняного банківського сектору; впровадження і розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій у банківництві.

Список використаних джерел

1. Бочарова А. С. Теоретичні аспекти функціонування банківського сектору національного господарства. *Науковий вісник херсонського державного університету*. 2015. Вип. 11. С. 129–132.
2. Бриштелев А. Теоретико-методологические основы экономической безопасности банковской системы. *Банковский вестник*. 2009. № 4. С. 23–30.
3. Вовченко Р. С. Підоснова банківського сектору національної економіки. *Вісник університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 2(17). С. 121–127.
4. Геєць В. М. Антидепресант для банків: держава повинна діяти як бізнесмен. *День*. 2009. № 49. С. 5.
5. Д'яконова І. І. Поняття банківської системи та особливості банківської системи України. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка»*. 2008. № 1. С. 183–190.
6. Киреев А. П. Международная экономика. Ч. 1. URL: http://sbiblio.com/biblio/archive/kireev_megd/default.aspx.
7. Коваленко В. В., Коренєва О. Г., Черкашина К. Ф., Крухмаль О. В. Банківська система України : [монографія]. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 187 с.
8. Лаврушин О. И. Финансовая и банковская системы в условиях инновационного развития экономики. *Опыт реформирования финансовой и банковской систем России и Китая: сборник научных статей* : в 2 ч. / под ред. М. А. Эскиндарова, М. А. Федотовой. Москва : Финакадемия, 2009. Ч. 1. С. 51.
9. Міністерство фінансів України. URL: http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/SOB_strategy_01-15_11022016.pdf.
10. Реверчук О. Банківський сектор та його структура в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2009. Вип. 19. С. 420–424.
11. Цапиева О. К. Взаимодействие банковского сектора и реальной экономики. *Деньги и кредит*. 2003. № 7. С. 35–38.
12. Юковська І. П. Управління ефективністю банківської системи в умовах глобалізації : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.00.08 / Ун-т банк. справи Нац. банку України. Київ, 2010. 28 с.
13. Grigorian D. A., Manole V. «Determinants of Commercial Bank Performance in Transition: An Application of Data Envelopment Analysis». *World Bank Policy Research Working Paper*, 2850, June. 2002.
14. Kots G., Liashenko D. Comparative Aspects of Statistical Evaluations Reflecting Basic Indicators of Development of Banking Sectors of Various Groups of European Countries. *Research Journal of Economics & Business Studies*. 2014. Vol. 3, № 8. P. 96–106.
15. Kyj L., Isik I. Bank X-efficiency in Ukraine: An Analysis of Service Characteristics and Ownership. *Journal of Economics and Business*. 2008. № 60. P. 369–393.
16. Mertens A., Urga G. Efficiency, scale and scope economies in the Ukrainian banking sector in 1998. *Emerging Markets Review*. 2001. № 2. P. 292–308.

References

1. Bocharova, A. S. (2015). Teoretychni aspekty funktsionuvannia bankivskoho sektoru natsionalnoho hospodarstva [Theoretical aspects of the functioning of the banking sector of the national economy]. *Naukovyi visnyk khersonskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 11, 129–132 [in Ukrainian].

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

2. Bryshtelev, A. (2009). Teoretiko-metodologicheskie osnovy ekonomicheskoi bezopasnosti bankovskoi sistemy [Theoretical and methodological foundations of economic security of the banking system]. *Bankovskiy vestnyk – Bank Bulletin*, 4, 23–30 [in Russian].
3. Vovchenko, R. S. (2013). Pidosnova bankivskoho sektoru natsionalnoi ekonomiky [The basis of the banking sector of the national economy]. *Visnyk universytetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy – Bulletin of the University of Banking of the National Bank of Ukraine*, 2(17), 121–127 [in Ukrainian].
4. Heiets, V. M. (2009). Antydepresant dlia bankiv: derzhava povynna diiaty yak biznesmen [Antidepressant for banks: the state must act as a businessman]. *Den – Day*, 49, 5 [in Ukrainian].
5. Diakonova, I. I. (2008). Poniattia bankivskoi systemy ta osoblyvosti bankivskoi systemy Ukrainy [The concept of the banking system and features of the banking system of Ukraine]. *Visnyk Sumskoho derzhavnogo universytetu. Seriya «Ekonomika» – Bulletin of Sumy State University. “Economy” series*, 1, 183–190 [in Ukrainian].
6. Kyreev, A. P. (n.d.). *Mezhdunarodnaia ekonomika [International Economics]*. (Vol. 1). Retrieved from http://sbiblio.com/biblio/archive/kireev_megd/default.aspx.
7. Kovalenko, V. V., Korenieva, O. H., Cherkashyna, K. F., Krukhmal, O. V. (2010). *Bankivska systema Ukrainy [Banking system of Ukraine]*. Sumy: DVNZ «UABS NBU» [in Ukrainian].
8. Lavrushyn, O. I., Eskindarova, M. A., Fedotovoi, M. A. (2009). *Finansovaia i bankovskaia sistemy v usloviakh innovatsionnogo rozvitiia ekonomiki. Opyt reformirovaniia finansovoi i bankovskoi sistem Rossii i Kitaia: sbornik nauchnykh statei [Financial and banking systems in terms of the innovative economic development. Experience of reforming the financial and banking systems of Russia and China]*. (Vol. 1, p. 51). Moscow: Finakademiia [in Russian].
9. Ministerstvo finansiv Ukrainy [Ministry of Finance of Ukraine]. URL: http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/SOB_strategy_01-15_11022016.pdf.
10. Reverchuk, O. (2009). Bankivskiy sektor ta yoho struktura v Ukraini [The banking sector and its structure in Ukraine]. *Formuvannia rynkovoï ekonomiky v Ukraini – Formation of the market economy in Ukraine*, 19, 420–424 [in Ukrainian].
11. Tsapyeva, O. K. (2003). Vzaimodeistvie bankovskogo sektora i realnoi ekonomiki [Interaction of the banking sector and real economy]. *Denhy y kredit – Money and credit*, 7, 35–38 [in Ukrainian].
12. Yukovska, I. P. (2010). *Upravlinnia efektyvnistiu bankivskoi systemy v umovakh hlobalizatsii [Management of the efficiency of the banking system in the context of globalization]*. (Candidat's thesis). Un-t bank. spravy Nats. banku Ukrainy, Kyiv [in Ukrainian].
13. Grigorian, D. A., Manole, V. (June, 2002). «Determinants of Commercial Bank Performance in Transition: An Application of Data Envelopment Analysis». *World Bank Policy Research Working Paper*, 2850.
14. Kots, G., Liashenko, D. (2014). Comparative Aspects of Statistical Evaluations Reflecting Basic Indicators of Development of Banking Sectors of Various Groups of European Countries. *Research Journal of Economics & Business Studies*, 3 (8), 96–106.
15. Kyj, L., Isik, I. (2008). Bank X-efficiency in Ukraine: An Analysis of Service Characteristics and Ownership. *Journal of Economics and Business*, 60, 369–393.
16. Mertens, A., Urga, G. (2001). Efficiency, scale and scope economies in the Ukrainian banking sector in 1998. *Emerging Markets Review*, 2, 292–308.

Козляниченко Олена Михайлівна – докторант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Козляниченко Елена Михайловна – докторант кафедры финансов, банковского дела и страхования, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Kozlianchenko Olena -doctoral student of the Chair of Finances, Banking and Insurance Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: alenka-0785@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5481-485X>